

Briselē, 26.2.2020.
COM(2020) 70 final

2020/0030 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Līgumā par Eiropas Savienības darbību noteikts, ka dalībvalstis ekonomikas politiku un nodarbinātības veicināšanu uzskata par vispārsvērīgu jautājumu un savu darbību šajā jomā koordinē Padomē. Līgumā norādīts, ka Padomei jāpieņem nodarbinātības pamatnostādnes (148. pants), un precizēts, ka tām jābūt saskaņotām ar ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādnēm (121. pants).

Ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādnes ir izstrādātas uz nenoteiktu laikposmu, taču nodarbinātības pamatnostādnes jāizstrādā katru gadu no jauna. Šādas pamatnostādnes kā integrēta pakete pirmo reizi kopā tika pieņemtas 2010. gadā, stiprinot stratēģiju “Eiropa 2020”. Līdz 2014. gadam integrētās pamatnostādnes saglabājās nemainīgas. Pārskatītās integrētās pamatnostādnes tika pieņemtas 2015. gadā. 2018. gadā nodarbinātības pamatnostādnes tika saskaņotas ar principiem, kas izklāstīti Eiropas sociālo tiesību pīlārā, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija 2017. gada novembrī pieņēma ar mērķi valstu līmenī virzīt reformas un panākt, lai tas rādītu virzienu konverģences atjaunošanai visā Eiropā, un pamatnostādnes saglabājās nemainīgas 2019. gadā. Pamatnostādnes ne vien nosaka dalībvalstu politikas tvērumu un koordinēšanas ievirzi, bet arī kalpo par pamatu konkrētām valstīm adresētu ieteikumu sagatavošanai attiecīgajās jomās. Tāpat kā vispārīgās ekonomikas politikas pamatnostādnes, dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes tiek iesniegtas kā Padomes lēmums par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm (integrēto pamatnostādņu II daļa).

Dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes ir grozītas, lai saskaņotu tekstu, iekļaujot gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģijas četras dimensijas un jo īpaši vides ilgtspējas dimensiju, atspoguļojot vēstījumu par spēcīgāku sociālo Eiropu taisnīgai pārejai un integrējot ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM).

Pārskatītās nodarbinātības pamatnostādnes ir šādas:

5. pamatnostādne. Palielināt pieprasījumu pēc darbaspēka;
6. pamatnostādne. Stiprināt darbaspēka piedāvājumu un uzlabot piekļuvi nodarbinātībai, prasmēm un kompetencēm;
7. pamatnostādne. Uzlabot darba tirgu darbību un sociālā dialoga efektivitāti;
8. pamatnostādne. Veicināt vienlīdzīgas iespējas visiem, sekmēt sociālo iekļaušanu un apkarot nabadzību.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņem

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 148. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu¹,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu³,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu⁴,

tā kā:

- (1) Lai sasniegtu Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā izklāstītos mērķus par pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību, līdzsvarotu izaugsmi un vides augsta līmeņa aizsardzību un tās kvalitātes uzlabošanu, dalībvalstīm un Savienībai jāizstrādā koordinēta stratēģija nodarbinātības jomā, īpaši atbalstot kvalificētu, apmācītu un pielāgoties spējīgu darbaspēku, kā arī tādus darba tirgus, kas spēj reaģēt uz pārmaiņām ekonomikā. Dalībvalstīm, ņemot vērā valstu praksi attiecībā uz darba devēju un darba ņēmēju atbildību, nodarbinātības veicināšana jāuzskata par vispārsvarīgu jautājumu un sava darbība šajā jomā jākoordinē Padomē.
- (2) Savienībai ir jāapkaro sociālā atstumtība un diskriminācija, jāveicina sociālais taisnīgums un aizsardzība, kā arī sieviešu un vīriešu līdztiesība, paaudžu solidaritāte un bērnu tiesību aizsardzība. Nosakot un īstenojot savu politiku un darbības, Savienībai ir jāņem vērā prasības, kas saistītas ar augsta nodarbinātības līmeņa veicināšanu, atbilstīgas sociālās aizsardzības nodrošināšanu, nabadzības un sociālās atstumtības apkarošanu un augsta līmeņa izglītības un mācību nodrošināšanu, kā tas noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību 9. pantā.
- (3) Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) Savienība ir izstrādājusi un īstenojusi politikas koordinēšanas instrumentus ekonomikas un nodarbinātības politikas jomās. Pašreizējās dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes, kas ir daļa no šiem instrumentiem, kopā ar dalībvalstu un Savienības ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādņēm, kas noteiktas Padomes Ieteikumā (ES) 2015/1184 ⁽⁵⁾, veido integrētās pamatnostādnes. Tām, paturot prātā dalībvalstu savstarpējo atkarību,

¹ OV C , , . lpp.

² OV C , , . lpp.

³ OV C , , . lpp.

⁴ OV C , , . lpp.

⁵ Padomes Ieteikums (ES) 2015/1184 (2015. gada 14. jūlijs) par vispārējām pamatnostādņēm dalībvalstu un Eiropas Savienības ekonomikas politikai (OV L 192, 18.7.2015., 27. lpp.).

jānosaka, kā dalībvalstīs un Savienībā īstenot politiku. Koordinētu Eiropas un valstu politikas un reformu rezultātā būtu jānonāk pie atbilstoša vispārēju, ilgtspējīgu ekonomikas un sociālās politikas risinājumu kopuma, kam, savukārt, būtu jārada plašāka pozitīva ietekme.

- (4) Nodarbinātības politikas pamatnostādnes ir saskaņotas ar Stabilitātes un izaugsmes paktu, spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem un dažādām Savienības iniciatīvām, to vidū Padomes 2013. gada 22. aprīļa Ieteikumu par garantijas jauniešiem izveidi ⁽⁶⁾, Padomes 2016. gada 15. februāra Ieteikumu par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū ⁽⁷⁾, Padomes 2016. gada 19. decembra Ieteikumu par prasmju pilnveides ceļiem ⁽⁸⁾, Padomes 2018. gada 15. marta Ieteikumu par Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai ⁽⁹⁾, Padomes 2018. gada 22. maija Ieteikumu par pamatkompetencēm mūžizglītībā ⁽¹⁰⁾, Padomes 2019. gada 22. maija Ieteikumu par kvalitatīvām agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes sistēmām ⁽¹¹⁾ un Padomes 2019. gada 8. novembra Ieteikumu par piekļuvi sociālajai aizsardzībai ⁽¹²⁾.
- (5) Eiropas pusgads apvieno šos dažādos instrumentus visaptverošā sistēmā integrētai daudzpusējai ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinācijai un uzraudzībai. Cenšoties panākt vidisko ilgtspēju, ražīgumu, taisnīgumu un stabilitāti, Eiropas pusgadā integrēti Eiropas sociālo tiesību pīlāra principi, to skaitā cieša sadarbība ar sociālajiem partneriem, pilsonisko sabiedrību un citām ieinteresētajām personām. Tas atbalsta ilgtspējīgas attīstības mērķu ⁽¹³⁾ sasniegšanu. Savienības un dalībvalstu nodarbinātības un ekonomikas politikai būtu jāiet rokrokā ar Eiropas pāreju uz klimatneitrālu, vidiski ilgtspējīgu un digitālu ekonomiku, vienlaikus uzlabojot konkurētspēju, veicinot inovāciju, sekmējot sociālo taisnīgumu un vienlīdzīgas iespējas, kā arī novēršot nevienlīdzību un reģionālās atšķirības.
- (6) Klimata pārmaiņas un ar vidi saistītās problēmas, globalizācija, digitalizācija un demogrāfiskās pārmaiņas pārveidos Eiropas ekonomiku un sabiedrību. Lai pilnvērtīgi ņemtu vērā šos strukturālos faktoros un pēc vajadzības pielāgotu pašreizējās sistēmas, atzīstot dalībvalstu ekonomikas un darba tirgu un ar tiem saistītās politikas ciešo savstarpējo atkarību, Savienībai un tās dalībvalstīm būtu jāstrādā kopā. Tālab gan Savienības, gan valstu līmenī ir nepieciešama koordinēta, vērīīga un efektīva politikas rīcība, kas būtu saskaņā ar LESD un Savienības noteikumiem par ekonomikas pārvaldību. Šādai politikas rīcībai būtu jāaptver ilgtspējīgu investīciju palielināšana, atjaunota apņemšanās pareizā secībā veikt strukturālas reformas, kuras uzlabotu produktivitāti, ekonomikas izaugsmi, sociālo un teritoriālo kohēziju, augšupēju konvergenci, ekonomikas noturību un fiskālās atbildības īstenošanu. Tajā būtu jāapvieno pasākumi piedāvājuma un pieprasījuma jomā, vienlaikus ņemot vērā to ietekmi uz vidi, nodarbinātību un sociālo jomu.
- (7) Eiropas Parlaments, Padome un Komisija parakstīja Iestāžu kopīgu proklamāciju par Eiropas sociālo tiesību pīlāru ⁽¹⁴⁾. Pīlārs nosaka 20 principus un tiesības, kas nepieciešami labi funkcionējošu un taisnīgu darba tirgu un sociālās drošības sistēmu

⁶ OV C 120, 26.4.2013., 1. lpp.

⁷ OV C 67, 20.2.2016., 1. lpp.

⁸ OV C 484, 24.12.2016., 1. lpp.

⁹ OV C 153, 2.5.2018., 1. lpp.

¹⁰ OV C 189, 4.6.2018., 1.–13. lpp.

¹¹ OV C 189, 5.6.2019., 4.–14. lpp.

¹² OV C 387, 15.11.2019., 1.–8. lpp.

¹³ ANO Rezolūcija A/RES/70/1.

¹⁴ OV C 428, 13.12.2017., 10. lpp.

atbalstam, un tie strukturēti trijās kategorijās: vienlīdzīgas iespējas un piekļuve darba tirgum, taisnīgi darba apstākļi un sociālā aizsardzība un iekļaušana. Principi un tiesības dod ievirzi mūsu stratēģijai, nodrošinot, ka pāreja uz klimatneitralitāti, vidisko ilgtspēju un digitalizāciju, kā arī demogrāfiskās pārmaiņas ir sociāli taisnīgas un pamatotas. Pīlārs veido pamatprincipu kopumu, kas palīdzēs pārraudzīt dalībvalstu nodarbinātības un sociālos rādītājus, virzīt reformas valsts, reģionālā un vietējā līmenī un mūsdienu ekonomikā apvienot “sociālos” un “tirgus” aspektus, arī veicinot sociālo ekonomiku.

- (8) Darba tirgus reformās, arī attiecībā uz valstu mehānismiem darba samaksas noteikšanai, būtu jāievēro valstu sociālā dialoga prakse un būtu jānodrošina vajadzīgā iespēja plaši ņemt vērā sociālekonomiskos jautājumus, to vidū uzlabojumus tādos aspektos kā ilgtspēja, konkurētspēja, inovācija, darbvietu izveide, mūžizglītības un mācību politika, darba apstākļi, izglītība un prasmes, sabiedrības veselība, iekļaušana un reālie ienākumi.
- (9) Stiprinot virzību uz iekļaujošu un noturīgu sabiedrību, kurā cilvēki ir aizsargāti un spēj paredzēt un pārvaldīt pārmaiņas un kurā viņi var aktīvi piedalīties sabiedrībā un ekonomikā, dalībvalstīm un Savienībai būtu jānodrošina, ka pārmaiņas ir taisnīgas un sociāli pamatotas. Būtu jāvēršas pret diskrimināciju visās tās izpausmēs. Nodrošinot darba tirgu un sociālās aizsardzības sistēmu pilnvērtīgu darbību un likvidējot šķēršļus, kas kavē izglītību, mācības un dalību darba tirgū, tai skaitā izmantojot ieguldījumus pirmsskolas izglītībā un aprūpē, būtu jāsniedz visiem piekļuve un iespējas un būtu jāsamazina nabadzība un sociālā atstumtība (arī bērnu nabadzība un atstumtība). Saistībā ar sabiedrības novecošanu īpaši svarīga ir savlaicīga un vienlīdzīga piekļuve veselības aprūpes pakalpojumiem par pieņemamu cenu, ieskaitot profilaksi un veselības veicināšanu. Būtu jāturpina realizēt personu ar invaliditāti potenciālu ekonomikas izaugsmes un sociālās attīstības veicināšanā. Tā kā Savienības darbvietās aizvien plašāk tiek izmantoti jauni ekonomikas un uzņēmējdarbības modeļi, mainās arī darba tiesiskās attiecības. Dalībvalstīm būtu jānodrošina tas, lai darba tiesiskās attiecības, kas izriet no jaunām darba formām, saglabātu un stiprinātu Eiropas sociālo modeli.
- (10) Integrētās pamatnostādnes būtu jāizmanto par pamatu konkrētām valstīm sagatavotiem ieteikumiem, kurus Padome var adresēt dalībvalstīm. Lai veicinātu nodarbinātību, sociālos ieguldījumus, sociālo iekļaušanu, pieejamību, sekmētu darbaspēka pilnveides un pārkvalificēšanās iespējas, mūžizglītību un augstas kvalitātes izglītību un apmācību visiem, arī digitālo prasmi un prasmes, dalībvalstīm būtu pilnībā jāizmanto Eiropas Sociālais fonds Plus un citi Savienības fondi, to vidū Taisnīgas pārkārtošanās fonds un *InvestEU*. Lai gan integrētās pamatnostādnes ir adresētas dalībvalstīm un Savienībai, tās būtu jāīsteno partnerībā ar visām valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm, šajā darbībā cieši iesaistot parlamentus, kā arī sociālos partnerus un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus.
- (11) Nodarbinātības komitejai un Sociālās aizsardzības komitejai saskaņā ar attiecīgām Līgumos paredzētām pilnvarām būtu jāuzrauga, kā attiecīgā politika tiek īstenota, raugoties no nodarbinātības politikas pamatnostādņu aspekta. Šīm komitejām un citām Padomes darba sagatavošanas struktūrām, kas iesaistītas ekonomikas un sociālās politikas koordinēšanā, būtu jāstrādā cieši kopā. Būtu jāuztur politikas dialogs starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju, jo īpaši par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm.
- (12) Ir notikusi apspriešanās ar Sociālās aizsardzības komiteju,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo tiek pieņemtas pielikumā izklāstītās dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes. Šīs pamatnostādnes ir daļa no integrētajām pamatnostādnēm.

2. pants

Pielikumā izklāstītās pamatnostādnes dalībvalstis ņem vērā to nodarbinātības politikā un reformu programmās, par kurām ziņojumus iesniedz saskaņā ar LESD 148. panta 3. punktu.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*